

ÅRSMELDING 2023

NATURVERNFORBUNDET I RØROS OG HOLTÅLEN

Naturvernforbundet i Røros og Holtålen har i 2023 gjennomført en rekke aktiviteter og vært engasjert i flere lokale saker. Arealendringer, fremmede arter og overforbruk har vært tre satsningsområder. Lokallaget teller 121 medlemmer.

Innhold

Prioriterte saker	3
Organisatorisk	3
Årsmøte	3
Styret.....	3
Medlemmer	3
Inkludering og rekruttering	3
Økonomi.....	4
Miljøpolitisk arbeid	4
Arealendringer.....	4
Medlemsmøter	5
Medlemsmøte i Holtålen.....	5
Arrangement og aktiviteter	6
Skogen - om trær, folk og 25 000 andre arter - Foredrag med Anne Sverdrup-Thygeson	6
Predator – Foredrag med Tom Schandy	7
Fremmede arter.....	8
Fremmede planter på fremmarsj i fjellbygdene - Foredrag med Reidar Elven	8
Uttak av blåleddved på Floan	9
Uttak av buskfuru i Mølmannsdalen.....	10
Overforbruk.....	11
Klesbyttedag	11
Miljøpris.....	12
Aktivitet i media	13
Aktivitet i sosiale media	13

Prioriterte saker

Årsmøtet vedtok at vi i 2023 skulle ha hovedfokus på følgende saker:

- Arealendringer
- Fremmede arter
- Overforbruk

Organisatorisk

Årsmøte

Årsmøtet ble avholdt på Storstuggu, Røros den 6. desember 2022.

Årsmøtet var startskuddet for Naturvernforbundet i Røros og Holtålen. Navnet på lokallaget ble enstemmig vedtatt. Det var 15 medlemmer til stede. Det ble ikke avholdt årsmøte i 2023, med bakgrunn i at årsmøte ble avholdt på slutten av året i 2022.

Styret

Styret har hatt sju styremøter i 2023, og har bestått av følgende medlemmer:

Leder	Gunn Merethe Prytz
Sekretær	Ingrid Elise Grådal Prytz
Styremedlem	Martin Røsand
Styremedlem	Randi Borgos
Styremedlem	Mattis Danielsen
Styremedlem	Sindre Kolstad Valan
Styremedlem	Håkon Andreas Paule
Styremedlem	Tove Volden Evensen
Styremedlem	Olav Nyrønning

Medlemmer

Naturvernforbundet i Røros og Holtålen hadde 121 medlemmer pr 31.12.2023.

Dette er en økning på **13 medlemmer** sammenlignet med 2022.

Inkludering og rekruttering

Naturvernforbundet skal fram mot 2030 jobbe for å bli en bred folkebevegelse for natur og klima. I lokallaget har vi arbeidet med inkludering og rekruttering ved å blant annet:

- Arrangert flere åpne foredrag med ulike tema.
- Arrangert dugnader mot fremmede arter.
- Arrangert og markedsført lokallaget under Klesbyttedag.
- Spredt informasjon om våre aktiviteter i aviser og i sosiale media.
- Vært synlig i lokalmedia flere aktuelle arealsaker.

Økonomi

I 2023 endte vi med et overskudd på 11 312 kroner.

Utvikling i lagets egenkapital:

31. desember 2022: 37.898 kroner.

31. desember 2023: 49.210 kroner.

Miljøpolitisk arbeid

Arealendringer

Ni av ti truede arter er negativt påvirket av arealendringer. I løpet av perioden 2015-2021 har hele 700 arter blitt vurdert til en høyere kategori på rødlista for arter. I dag er underkant av 3000 arter i Norge rødlistet som følge av vårt forbruk av natur. Bit-for-bit-nedbyggingen som nå pågår i mange av landets små og store kommuner, får drastiske konsekvenser for naturmangfoldet.

Naturvernforbundet i Røros og Holtålen har gitt sin uttalelse til 12 saker i 2023.

Reguleringsplanforslag, kommuneplaner og andre relevante arealsaker.

HVA	BESKRIVELSE	HVOR
1. REGULERINGSPLANFORSLAG FOR DJUPSJØEN HYTTEGREND	Reguleringsplan Fritidsboliger	Røros
2. OS KOMMUNES AREALPLAN FOR 2022-2032	Kommuneplanens arealdel	Os
3. BOPLIKT I RØROS KOMMUNE	Høring om boplikt	Røros
4. REGULERINGSPLANFORSLAG FOR VINTERVOLDLIA III	Reguleringsplan Fritidsboliger	Røros
5. REGULERINGSPLANFORSLAG FOR MATTISVOLLEN	Reguleringsplan Fritidsboliger	Røros
6. SMÅVILTJAKT I MØLMANNSDALEN	Innspill til Statskogs planer om jakt	Røros
7. NY FORSKRIFT FOR JAKT PÅ BEVER I RØROS KOMMUNE	Forskrift og forvaltningsplan	Røros
8. MOTORFERDSELLOVUTVALGET	Innspill til ny motorferdsellov	Nasjonalt
9. REGULERINGSPLANFORSLAG FOR FRUVOLLEN	Reguleringsplan Fritidsboliger og boliger	Røros

10. KOMMUNEPLANENS SAMFUNNSDEL – RØROS KOMMUNE – 2024-2030	Kommuneplanens samfunnsdel	Røros
11. NY FORSKRIFT FOR GAULDALSLØYPA	Forskrift for snøscooterløype	Holtålen
12. REGULERINGSPLANFORSLAG FOR SKARPSNO	Reguleringsplan	Røros

Kommune- og fylkesvalg ble avholdt høsten 2023. Naturvernforbundet sentralt hadde utarbeidet et skriv med informasjon som lokallagene kunne tilpasse lokalt og sende til sine nye kommunestyre. I brevet utfordret vi kommunestyrene på fire punkter som dreide seg om grep for å unngå bit-for-bit-nedbyggingen av norsk natur, noe som er viktig for arts mangfold, reindrift, friluftsliv, klimagassutslipp og klimatilpasning. Brevet ble sendt til både Holtålen og Røros. De fire punktene var følgende:

1. Røros/Holtålen kommune må bli arealnøytral.
2. Sett av områder for vern og restaurering.
3. Gjennomfør planvask.
4. Husk at et nei til utbygging, er et ja til å ta vare på natur.

Medlemsmøter

Medlemsmøte i Holtålen

Torsdag 13. april var det et åpent medlemsmøte i Holtålen. Terje Borgos kom og fortalte om Fjellrevprosjektet. Ragnhild Trønnes, naturforvalter i Røros, Os og Holtålen, pratet om sine arbeidsoppgaver i kommunene.

Arrangement og aktiviteter

Skogen - om trær, folk og 25 000 andre arter - Foredrag med Anne Sverdrup-Thygeson

Mandag 13. november kom Anne Sverdrup-Thygeson til Røros for å snakke om den nye boka «Skogen- om trær, folk og 25 000 andre arter». Nesten 100 personer møtte opp og fikk høre om alt fra lynraske sprettmugg til tusenårige kelofuruer. Det hogges intenst i de eldste skogene i Norge. Det er dårlig nytt for tusenvis av arter. Fortsetter vi sånn, vil naturskogene bare finnes i små naturreservater om 20-30 år. Alle stemmer er viktig i kampen for naturskogen! Foredraget ble arrangert i samarbeid med Besøkscenteret for Femundsmarka og Gutulia.

Predator – Foredrag med Tom Schandy

Onsdag 29. November fikk vi et innblikk i rovdyrenes verden. Tom Schandy er forfatter og naturfotograf, og hadde nylig gitt ut boka PREDATOR. Tema var biologi og forvaltning av store rovdyr i hele verden. Rundt 25 personer deltok på foredraget.

Fremmede arter

Arter som er flyttet og spredd av mennesker til steder de ikke hører hjemme, omtales som fremmede arter. Noen av disse kan gjøre stor skade på naturen. En ny fremmedartsliste for Norge ble publisert i 2023. Nesten 2500 fremmede arter er risikovurdert.

Fremmede planter på fremmarsj i fjellbygdene - Foredrag med Reidar Elven

Mandag 14. august arrangerte vi et foredrag om fremmede arters fremmarsj i fjellbygdene. Reidar Elven er pensjonert professor og konservator fra Naturhistorisk museum ved Universitetet i Oslo. Spesialfeltene hans er norsk flora, vegetasjon og plantegeografi. Hele 50 personer deltok på foredraget.

Uttak av blåleddved på Floan

Blåleddved (*Lonicera caerulea*) er en tettvokst busk som blir 1-2 m høy. Arten er innført som prydblant i Norge. Arten produserer saftige bær som spres med fugl over lange distanser. Blåleddved er vurdert til å utgjøre en svært høy risiko for norsk natur på den nye Fremmedartslista fra 2023. Den er meget ekspansiv i furuskog og skrin bjørkeskog f.eks i Østerdalen og på Røros. Både potensiale for videre utbredelse og fortetning er stor.

I 2023 ble det søkt tilskudd på ordningen for lokale vilt-, fiske- og friluftslivtiltak i området rundt Aursunden. Naturvernforbundet i Røros og Holtålen fikk tildelt inntil 15 000,-. Naturvernforbundet gjennomførte et uttak av blåleddved på Floan i oktober. Det ble valgt ut et område fra landbruksveien på Floan og ned mot Glomma. Det ble fjernet ca. 200 store og små busker av blåleddved. De minste ble dratt opp med rota og de største ble løftet opp med vinsj. I forkant av dugnaden ble det kjøpt inn et tripod-stativ med vinsj for å kunne fjerne de største buskene av blåleddved. Denne vinsjen vil også bli brukt i kommende prosjekt for å bekjempe fremmede arter og vil kunne lånes ut til private. På dugnaden deltok 5 personer.

Uttak av buskfuru i Mølmannsdalen

Buskfuru (*Pinus mugo*) ble innført på Røros for blant annet leplanting i Mølmannsdalen og for å hindre sandflukt i Kvitsanden. Buskfuru er vurdert til å utgjøre en svært høy risiko for norsk natur i Fremmedartslista fra 2023, siden den fortrenger naturlige lyskrevende og sårbare arter. Arten sprer sine frø med vind over lange avstander.

Området med buskfuru i Mølmannsdalen lå ved parkeringsplassen ved Påsken og dekte ca. 20 mål. Buskfurua sto i inngangen til naturreservatet der verneformålet er knyttet til bestemte typer furuskog. Naturvernforbundet ønsket derfor å prioritere et uttak der for å unngå at buskfuru sprer seg videre innover og for at den vanlige furua skal få utvikle seg fritt.

Buskfurua ble kappet ned og samlet i hauger. Kvisten ble brent på senhøsten. De fleste trærne var ca. 80 år gamle, mens noe var spredning fra nyere tid. Det er til sammen lagt ned over 60 dugnadstimer på bekjempelse av buskfuru i Mølmannsdalen. Noe arbeid gjenstår for 2024.

Overforbruk

Klesbyttedag

Den store klesbyttedagen er Naturvernforbundets store tiltak for å få allerede produserte klær som ikke brukes, til å få et nytt liv i et annet klesskap. Lokallaget var en av godt over 200 arrangører her i landet, og vi arrangerte dagen på Eldrehuset i Røros lørdag den 22.april. Med på laget hadde vi Røros Husflidslag, med egen fiksekrok som hjalp alle som ønsket å få reparert klærne sine.

Røros Sanitetsforening sto for salg av kaffe og kaker, og Gjenbruksloftet i Ålen bisto med praktisk hjelp mot at de fikk overskuddet av klær.

Det var mange som tok turen innom Eldresenteret den dagen, og vi kommer til å arrangere dette også i 2024.

Miljøpris

Trøndelag SVs miljøpris gikk i år til Naturvernforbundet i Trøndelag, og vårt arbeid med klesbyttedagen. Naturvernforbundet i Røros og Holtålen mottok prisen på Verdens miljødag, og den ble gitt av varaordfører og ordfører kandidat for Røros SV, Christian Elgaaen. Han takket oss for det viktige engasjementet og for det gode tiltaket klesbyttedagen er for miljøet. Christian Elgaaen er som Naturvernforbundet, bekymret for miljøproblemene og det store forbruket som vi må redusere. Han roste oss for tiltak som gjør at folk kan bytte og gjenbruke, framfor å kjøpe nytt. Styret i lokallaget takker så mye for prisen, og vi satser sterkt på å få i gang en ny klesbyttedag til vårs.

Aktivitet i media

Naturvernforbundet i Røros og Holtålen har vært synlige i media i året som har gått, og har blant annet hatt følgende medieoppslag/leserbrev på trykk:

- Politikerne er i ferd med å forstå alvorret. Vi håper kommunestyret har gjort det også

IRREVERSIBELT: Sindre Valan og Randi Borgos i Naturvernforbundet i Røros og Holtålen mener det er mange faktorer som taler imot hytteutbygging i det aktuelle området ved Djupsjøen. – Det er bedre å avgjøre dette i henhold til ny kunnskap, enn å komme etterpå og si at det var feil. For det er ikke mulig å snu da. Det er et irreversibelt tiltak, sier Borgos. Foto: Marit Langseth

Småviltjakt i Mølmannsdalen

Av For styret i Naturvernforbundet i Røros og Holtålen Sindre Kolstad Valan Gunn Merethe Prytz

Publisert:
27.03.23 10:59

Del

Leder i Naturvernforbundet i Røros og Holtålen, Gunn Merethe Prytz og varaordfører og ordfører kandidat for Røros SV, Christian Elgaae. Foto: Privat

Miljøpris til Naturvernforbundet i Trøndelag

Aktivitet i sosiale media

Naturvernforbundet i Røros og Holtålen har vært synlige på sosiale media. Gjennom hele året er det publisert flere innlegg om lokallagets aktiviteter. I 2023 ble det opprettet en side på Instagram. Følgere pr. 31.12.2023 er 301 på Facebook og 69 på Instagram.